

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002549

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-06-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Капшукова Олена Сергіївна

2. Olena Kapshukova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 03-07-2025

Спеціальність за освітою: Педагогіка вищої школи

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9270

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.31, 18.31.91.11, 18.31.09.31, 18.07.31

Тема дисертації:

1. Еволюція творчості Миколи Глуценка 1960–1970-х років. Дослідження колекції Дніпровського художнього музею

2. Evolution of Mykola Hlushchenko's Art in 1960s–1970s: Research of Dnipro Art Museum's collection

Реферат:

1. У дисертації представлено результати мистецтвознавчого дослідження творчої спадщини Миколи Глуценка — одного з найвизначніших представників українського образотворчого мистецтва ХХ століття. Основну увагу приділено аналізу художнього доробку митця 1960–1970-х років на матеріалах колекції Дніпровського художнього музею, що є винятковою за обсягом, складом і цілісністю. У межах дослідження простежено естетичну еволюцію творчої манери Глуценка, окреслено стильові домінанти та специфіку його пейзажного живопису цього періоду. Аналіз стану наукового опрацювання теми виявив відсутність цілісних, методологічно обґрунтованих досліджень, присвячених життєвому й творчому шляху Миколи Глуценка. До джерельної бази увійшли радянські виставкові каталоги, публіцистика, художня критика, сучасні дослідження українських авторів, архівні матеріали, фондово-облікова документація музею та цифрові ресурси (Gallica – онлайн-ресурс Національної бібліотеки Франції, Е-архів Українського визвольного руху), що забезпечило повноту й репрезентативність аналізу. Європейський період діяльності Глуценка (Берлін,

Париж) розглянуто як визначальний у формуванні його мистецького світогляду. Саме в Парижі, у 1920–1930-х роках, митець долучився до провідних мистецьких процесів, зокрема Паризької школи (École de Paris). Цей досвід суттєво вплинув на формування його художньої мови, яка згодом трансформувалася відповідно до нових соціокультурних умов радянського періоду. У дисертації здійснено дослідження провенансу колекції творів Глуценка з фондів Дніпровського художнього музею. Завдяки залученню матеріалів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України та музейної документації було реконструйовано обставини формування зібрання, його джерела надходження та хронологічні межі. Встановлено, що 87 творів було передано художником особисто в 1974 році, що надає колекції унікального статусу. Особливу увагу приділено натурному обстеженню всіх 100 творів колекції, аналізу авторських підписів і маркувань. Створено базу автентичних автографів різних періодів творчості, що може використовуватися для подальшої атрибуції у музейних та приватних зібраннях. Уточнено датування низки творів: зокрема, запропоновано змінити дату створення картини «Пам'ятник Лесі Українці. Луцьк» на 1966–1974 роки, а для твору «Осінь у розпалі» датування «1955 р.» визнано помилковим, а обґрунтованою датою визначено 1965 рік. Аналіз творів із колекції Дніпровського художнього музею дав змогу простежити етапи художньої еволюції Миколи Глуценка в радянський період (1941–1973). На цій основі оновлено періодизацію його творчості: від адаптації до канонів соцреалізму в 1930–1950-х роках до утвердження індивідуального стилю в 1960–1970-х. Запропонована в дослідженні оновлена періодизація творчості митця враховує не лише хронологічні межі, а й глибинні внутрішні трансформації його мистецької мови — під впливом як особистих життєвих обставин, так і загальних тенденцій розвитку українського образотворчого мистецтва ХХ століття. У межах дослідження виділено внутрішні фази кожного періоду. У мистецтвознавчому аналізі окреслено формальні, стилістичні та естетичні трансформації в пейзажному живописі Глуценка 1960–1970-х років. Виокремлено ознаки, що засвідчують зв'язок його творів із живописом імпресіоністів, постімпресіоністів і експресіоністів (Моне, Ван Гог, Матісс, Вламінк, Боннар). Простежено еволюцію палітри митця: від переважання локальних кольорових плям, чистих тонів і яскравих контрастів у середині 1960-х — до багатопланових, складно організованих колористичних структур на межі 1970-х років. Виокремлено групу пейзажів із колекції Дніпровського художнього музею, створених у 1969–1973 роках, як приклад найвищої концентрації технічної майстерності та стилістичної довершеності. Творчість Миколи Глуценка посідає виняткове місце в історії українського образотворчого мистецтва ХХ століття. Представлена дисертація, окреслюючи основні етапи становлення та розвитку його мистецької мови, не претендує на вичерпне висвітлення всіх аспектів творчої діяльності художника, однак відкриває перспективи для нових досліджень у галузі вітчизняного мистецтвознавства.

2. The dissertation presents the results of an art historical study of the creative legacy of Mykola Hlushchenko, one of the most prominent figures in 20th-century Ukrainian visual art. The research focuses primarily on the artist's work from the 1960s–1970s, based on materials from the collection of the Dnipro Art Museum, which is exceptional in its scope, composition, and integrity. The study traces the aesthetic evolution of Hlushchenko's artistic style, outlines the dominant stylistic features, and examines the specifics of his landscape painting during this period. The analysis of the current state of scholarly research reveals a lack of comprehensive, methodologically grounded studies dedicated to the life and work of Mykola Hlushchenko. The source base includes Soviet-era exhibition catalogues, journalistic publications, art criticism, contemporary studies by Ukrainian scholars, archival materials, museum inventory documentation, and digital resources (such as Gallica – the online platform of the National Library of France, and the E-Archive of the Ukrainian Liberation Movement), all of which contribute to the completeness and representativeness of the analysis. Hlushchenko's European period (Berlin, Paris) is examined as a formative stage in the development of his artistic worldview. It was in Paris, during the 1920s–1930s, that the artist became involved in leading artistic movements, particularly the École de Paris. This experience had a significant impact on the formation of his artistic language, which was later transformed in response to the new socio-cultural conditions of the Soviet era. The dissertation includes a provenance study of the collection of Hlushchenko's works held in the funds of the Dnipro Art Museum. By engaging materials from the Central State Archive–Museum of Literature and Arts of Ukraine, along with museum documentation, the circumstances surrounding the formation of the collection, its sources, and chronological boundaries were reconstructed. It was

established that 87 works were donated personally by the artist in 1974, granting the collection a unique status. Particular attention was devoted to the in-situ examination of all 100 works in the collection, including an analysis of the artist's signatures and markings. A database of authentic autographs from various creative periods was developed, which can serve as a reference for future attribution in both museum and private collections. The dating of several works was clarified: for instance, the painting "Lesya Ukrainka Monument. Lutsk" is proposed to be redated to 1966–1974, while the previously accepted "1955" date for "Autumn in Full Swing" was determined to be erroneous, with "1965" identified as the more accurate year of creation. Analysis of the works from the Dnipro Art Museum collection made it possible to trace the stages of Mykola Hlushchenko's artistic evolution during the Soviet period (1941–1973). Based on this, a revised periodization of his oeuvre was proposed: from adaptation to the canons of Socialist Realism in the 1930s–1950s, to the affirmation of an individual style in the 1960s–1970s. The periodization offered in the dissertation accounts not only for chronological boundaries but also for the profound internal transformations of Hlushchenko's artistic language — shaped both by personal circumstances and the broader developments in 20th-century Ukrainian visual art. Internal phases within each creative period were also identified. The art historical analysis outlines the formal, stylistic, and aesthetic transformations in Hlushchenko's landscape painting of the 1960s–1970s. The study highlights features that reveal connections between his works and those of the Impressionists, Post-Impressionists, and Expressionists (Monet, Van Gogh, Matisse, Vlaminck, Bonnard). The evolution of the artist's palette is traced: from the dominance of local color patches, pure tones, and vibrant contrasts in the mid-1960s to multilayered, complexly structured chromatic compositions by the late 1970s. A group of landscapes from the Dnipro Art Museum collection, created between 1969 and 1973, is identified as exemplifying the highest concentration of technical mastery and stylistic refinement. Mykola Hlushchenko's work occupies an exceptional place in the history of 20th-century Ukrainian visual art. While the presented dissertation outlines the main stages in the development of his artistic language, it does not claim to offer an exhaustive account of all aspects of his creative activity. Nonetheless, it opens up new perspectives for further research in the field of Ukrainian art history.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Капшукова О. С. Соціокультурні аспекти репрезентації культурної спадщини М. П. Глуценка. *Культура і сучасність* : альманах. 2022. No 2. С. 146–151. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2022.270570>
- Капшукова О. С. Твори живопису Миколи Глуценка 1940–1970-х років з колекції Дніпровського художнього музею: до питань періодизації та переатрибуції. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2024. No 1. С. 273–278. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302080>
- Капшукова О. С. Естетико-стильові особливості живопису Миколи Глуценка кінця 1940–1950-х років. *Fine Art and Culture Studies* : наук. журнал. 2024. No 4. С. 108–114. DOI: <https://doi.org/10.32782/facs-2024-4-15>
- Капшукова О. С. Атрибуція деяких творів живопису Миколи Глуценка з колекції Дніпропетровського художнього музею. *Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей*. Зб. матеріалів наук.-практ. конф., Київ, 28–29 жовтня 2021 р., Київ : НАКККіМ, 2021. С. 13–14.

- Капшукова О. С. Особливості виставкових проектів до 120-річчя від дня народження М. П. Глуценка. Сучасний культурно-мистецький простір: креативні та інформаційно-комунікативні трансформації. Зб. Матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 21–22 червня 2022 р., Київ : НАКККиМ, 2022. С. 37–38.
- Капшукова О. С. Український художник М. П. Глуценко – заручник сталінської доби. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство. Зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 10 листопада 2022 р., Київ : НАКККиМ, 2022. С. 36–37.
- Капшукова О. С. Вплив соціокультурного середовища на мистецькі трансформації Миколи Глуценка 1950–1960-х років. Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності. Зб. матеріалів IX Міжнародної наук.-практ. конф. Київ, 19–20 вересня 2024 р., Київ : Національний заповідник “Киево-Печерська лавра”, 2024. С. 65–69.
- Капшукова О. С. Періодичні видання веб-ресурсу Національної бібліотеки Франції «Галліка» (Gallica) як важливе джерело дослідження життя і творчості Миколи Глуценка 1925–1936 років. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір. Зб. матеріалів VIII Всеукр. Наук. конф. Молодих вчених, аспірантів та магістрантів. Київ, 7 листопада 2024 р., Київ : НАКККиМ, 2024. С. 186–188.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0118U001513

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвин Сергій Харитонович

2. Serhii K. Lytvyn

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солярська-Комарчук Ірина Олегівна

2. Iryna Soliarska-Komarchuk

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роготченко Олексій Олексійович

2. Oleksii Rohodchenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна

2. Anastasiia I. Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6706-7937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Вячеслав Іванович

2. Boiko Viacheslav I.

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Денисюк Жанна Захарівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Денисюк Жанна Захарівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Терещенко А. С.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна